

בעמודים אלה הם מגלים את דעתם על האויב ועל השלום

השבוע הם השתחררו מאחת היחידות המבוארות ביותר בצה"ל

במשך שלוש השנים האחרונות הם סיכנו את חייהם יום-יום

שיחה לוחמים

אריה: הרצון להרוג ערבים הוא טבעי.
חנן: לא נכון.

1970

שמישי: השתחררתי לפני שנה וחצי, עובתי את הצבא עקב פציעה. זכורה לי התקופה כשהמגמה הייתה לפתוח ניצרה ולירות. אך כיום, כשאני הולך בירושלים ורואה ערבים, אני איני פוחד. אין הבדל בין יהודים וערבים. אך משהו יש בפנים. הם עושים מה שהם רוצים. אני מרגיש שם כמו בתלאביב, אך שם יש ערבים. ייתכן שבמיקרה שהייתי עכשיו בצבא הייתי מרגיש אליהם אחרת. אך היום הם אנשים רגילים, על אף שיתכן שהם פגעו בחברי. ייתכן שבמידה שאהיה משוכנע שערבי מסוים הרג חבר שלי אני אתרגו, אך לא אניע למצב שאהרוג אותו.

נועים: שמישי, אתה לפני שנה וחצי נפצעת, איך היית מגיב היום במידה והיית חוזר לשירות? במירדף — המחב"ל לים בחלקם נהרגים ובחלקם נפצעים. אנשים שלנו גם הם נפצעים. כיצד היית נוהג במחבלים פצועים, היית חובש אותם — או נתן להם כדור בראש?

שמישי: היום כשאני לא בשירות אני לא מכיר את העובדות החיות. בבית אני חי בשלחה, אני לא יודע מה נעשה בתעלה, רק מה שאני שומע ברדיו. אך גם אם אלחם בהם אני לא אשנא אותם. אני אעשה משהו בגלל שאני

הורגים ערבים. הערבים הורגים בנו. אני, אחרי תקופה כה ארוכה, למדתי להכיר את הפתח בעזה, בשכם, ואת החייל המצרי. השאלה היא אם מלחמתי מובנת לו — מאחר ואחרי שלוש שנים — אני רוצה שלום.

חנן: אריה, אתה אמרת שכל המגמה שלנו היא הרג ודם.

אני לא חושב שהמטרה שלנו היא סתם להרוג. אנחנו הורגים כדי להגן על עצמנו. אני נולדתי כאן וזו ארצי, לכן אני לוחם. אך זה לא מתוך שינאה. בפירוש לא מתוך שינאה לערבים.

אריה: אני חושב שחנן לא צודק! יש בינינו רבים שהיו מוכנים גם היום להרוג ערבים כדבר מובן מאליו.
חנן: סלח לי, אתה לא צודק.

ביום שבת האחרון התכנסה בבית פרטי ברמתגן חבורת צעירים שזופים וחטונים. היו אלה משוחררי יחידה קרבית מסוימת מאוד, שהתאספו להרהר בקול על שלוש שנות שירותם בקווי האש, על המיטען שרכשו, על האשליה שנופצו, על המחיר — ועל המחיר שלהם. כתב העולם הזה שנכח בפגישה, הפעיל את מכשיר ההקלטה — ובזה נסתיים תפקידו. שלוש שנים לאחר המלחמה, כך נשמע שיח לוחמים:

נועים: לפני שלוש שנים בדיוק התגייסנו לצה"ל. קצת לאחר מכן החלה הכוונות. אנחנו הגנו בגורי מחזור שלא עשה במלחמה כלום. במלחמה עצמה ישבנו וראינו את ההאנטרים הירדניים טסים מעלינו.

שמישי: לפני שלוש שנים התנדבנו לצה"ל. כשהתנדבנו, קיחינו לתת לצבא וגם לקבל. קיחינו להחזיר למדינה קצת ממה שהושקע בנו. השאלה היא: איך אנחנו רואים את השרות: כשליחות או כסתם הרפתקה? האם הדרך בה הלכנו נכונה וצודקת? האם המלחמה שאנו מנהלים נראית צודקת?

חנן: כשהתנדבתי לצה"ל ראיתי עצמי כרוף אחרי ערבים ומדלג בגייפים ברחבי הדרום.

אריה: לאחר המלחמה התפתחה בארץ שינאה לכל בני הגזע הערבי.

חנן: כאן אתה טועה בהחלט.
אריה: לגיוס הגעתי לאחר תקופת לימודים — כולל קצת מזרחנות, אך בצבא ראיתי שמה שלמדתי לא כל כך חופס, במיוחד אחרי המלחמה. בזמן האחרון אני יודע, למשל, בחגיגות האחד במאי, אצלנו במשק, הסיסמאות הן בכיוון הנצחון במלחמה ולא לאחדות הפועלים. התערערו כל מיני מוסכמות בחינוך — גם אצלנו, במשק של הקיבוץ הארצי. המסקנה היום היא: דם-דם. כנראה שכולם הולכים בכיוון הפוך ממה שאני למדתי.

***
דא מתוך שינאה

נועים: היום אנחנו אחרי שלוש שנות שירות. אנחנו

